

Dosarul nr. 2ra-566/19

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (Ion Rabei)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Elena Grumeza, Natalia Chircu, Stela Procopciuc)

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ala Ilașciuc,
în cauza civilă intentată la cererea depusă de Ala Ilașciuc, persoană
interesată Instituția publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la constatarea
faptului cu valoare juridică,

împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
respins apelul declarat de Ala Ilașciuc și s-a menținut hotărârea din 22 august 2018
a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată
cererea depusă de Ala Ilașciuc,

constată:

La 16 iulie 2018, Ala Ilașciuc, reprezentată de avocatul-stagiar Igor Otgon, a
depus cerere cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, indicând ca
persoană interesată Instituția publică „Agenția Servicii Publice” (în continuare IP
„Agenția Servicii Publice”).

În motivarea cererii a invocat că, la 11 septembrie 1979, a încheiat căsătoria
cu cet. Republicii Serbia, Balibașa Erol, care a fost oficializată în or. Prizren,
provincia Kosovo a Republicii Serbia.

Ulterior, din căsătoria cu Balibașa Erol, la xxxxx, în or. Prizren, provincia
Kosovo a Republicii Serbia a născut un copil de sex masculin, numit xxxxx.

Prin urmare, atât căsătoria, cât și nașterea copilului său, xxxxx, au fost
înregistrate de entitățile autoproclamate ale Republicii Kosovo, care nu a fost
recunoscută de către Republica Moldova ca un stat suveran și independent, și în
calitate de subiect de drept internațional.

În atare circumstanțe, Ala Ilașciuc a menționat că nu a reușit obținerea de la
autoritățile competente ale Republicii Moldova a certificatului de căsătorie cu
cet. Balibașa Erol și a certificatului de naștere pe numele fiului.

Din acest considerent, petiționara a considerat necesară constatarea pe cale
judecătorească a faptului cu valoare juridică, și anume a faptului nașterii fiului său.
Or, această circumstanță va da naștere drepturilor și obligațiilor reciproce ale
petiționare față de copilul său și, respectiv, viceversa.

Astfel, la 07 iulie 2018, Ala Ilașciuc, reprezentată de avocatul stagiar Igor Otgon, s-a adresat Serviciului stare civilă Rîșcani a Agenției Servicii Publice cu două cereri, prin care a solicitat transcrierea actelor de căsătorie pe numele ei și a lui Balibașa Erol (cetățean al Serbiei, concomitent și cetățean al Republicii autoproclamate Kosovo), precum și a certificatului de naștere pe numele lui xxxxx. În rezultatul examinării cererilor depusă, la 13 iulie 2018, Serviciul stare Civilă Rîșcani a emis nota de răspuns, prin care a refuzat în transcrierea actului de naștere pe numele fiului xxxxx, din motiv că Republica Moldova nu a recunoscut Republica autoproclamată Kosovo ca subiect de drept internațional.

Petiționara a invocat că fiul său xxxxx poate dobândi cetățenia Republicii Moldova doar odată cu obținerea certificatului de naștere moldovenesc, care va servi și ca dovadă a cetățeniei Republicii Moldova. Or, în cazul în care la momentul nașterii copilului, cel puțin unul dintre părinți este cetățean al Republicii Moldova, copilul este considerat cetățean al Republicii Moldova. În condițiile din speță, mama copilului xxxxx, la momentul nașterii acestuia, a fost și este cetățean al Republicii Moldova, fapt confirmat prin actele de identitate eliberate pe numele acesteia.

Respectiv, în lipsa hotărârii judecătorești, a cărei emitere se solicită prin prezenta cerere, Ala Ilașciuc nu poate perfectă actele necesare pe numele fiului său, precum și nu va putea pleca să-și revadă soțul, respectiv acesta să-și revadă copilul.

În această ordine de idei, petiționara Ala Ilașciuc, reprezentată de avocatul stagiar Igor Otgon a solicitat admiterea cererii și constatarea faptului nașterii la xxxxx de către Ala Ilașciuc, xxxxx, cetățean al Republicii Moldova.

Prin hotărârea din 22 august 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea depusă de Ala Ilașciuc (f.d. 80, 85-87 recto-verso).

Prin decizia din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Ala Ilașciuc și s-a menținut hotărârea din 22 august 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani (f.d. 124, 125-129 recto-verso).

Prima instanță și instanța de apel și-au argumentat concluziile prin faptul că, în sensul logico-juridic al articolului 281 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanțele judecătorești au atribuția de a stabili doar faptele înregistrării evenimentelor cu valoare juridică, și anume faptul înregistrării nașterii, și nicidecum nu însuși producerea evenimentului.

Sub acest aspect, instanțele inferioare au notat că înregistrarea nașterii unui copil, are loc pe cale administrativă, în mod obligatoriu cu prezentarea actelor stabilite de legislația în vigoare *inter alia* articolul 20 alin. (1) din Legea cu privire la actele de stare civilă.

La 17 ianuarie 2019, Ala Ilașciuc a declarat recurs împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți (f.d. 136-140, 144).

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele de fapt ale cauzei, concluziile reținute atât de prima instanță, cât și de instanța de apel și a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat articolul 20 alin. (1) din Legea cu privire la actele de stare civilă. Or, în speță, procedurile extrajudiciare reglementate de legislația în vigoare pasibile de a fi aplicate în procesul obținerii certificatului de stare civilă de model moldovenesc – transcrierea actului de naștere, au fost epuizate. Prin urmare, unica cale de obținere a certificatului de naștere în acest caz, este înregistrarea primară a nașterii în baza hotărârii judecătorești privind constatarea faptului nașterii de către o femeie concretă.

Din alt punct de vedere, recurenta a relevat că nu poate prezenta certificatul medical de naștere a copilului xxxxx, deoarece acesta a fost înregistrat la organul de stare civilă în Kosovo.

Dealtfel, este contradictorie solicitarea instanței de apel de a prezenta certificatul medical de naștere eliberat de autoritățile din Kosovo, din moment ce instanța nu a recunoscut forța probantă a certificatului de naștere eliberat de aceste autorități. Această circumstanță atestă faptul că instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 12 alin. (1) din Legea privind actele de stare civilă.

Astfel, în opinia recurente, prin acțiunile sale, instanțele inferioare au făcut abuz de puterile sale atribuite prin lege, ignorând necesitatea respectării drepturilor copilului la nume, la familie, dreptul la moștenire, la educație, la asistența socială, cât și la asistența medicală, drepturi care nu pot fi valorificate în lipsa certificatului de naștere și/sau a actului de identitate.

În această ordine de idei, recurenta Ala Ilașciuc a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 22 august 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă cererea depusă de Ala Ilașciuc cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

La 24 ianuarie 2019, Ala Ilașciuc a depus cerere de recurs suplimentară (f.d. 146-147, 151), prin care a invocat că, la 21 ianuarie 2019, reprezentantul său, avocatul Igor Otgon, a recepționat prin poștă electronică scrisoarea de răspuns a Ambasadei Republicii Moldova la București (acreditată și pentru Republica Serbia), prin care a fost informată despre faptul că autoritățile Republicii Serbia nu recunosc certificatele de stare civilă pe care sunt aplicate ștampile ale așa-numitei provincii „Kosovo”.

Astfel, în cazul din speță, documentele deținute de Ala Ilașciuc, eliberate de entitățile kosovare, prin care se atestă faptul nașterii fiului său xxxxx pe teritoriul acestei entități statale, nu pot fi supuse procedurii de legalizare și supralegalizare consulară, în condițiile Regulamentului cu privire la procedura de supralegalizare a documentelor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 421 din 26 iunie 2013, ca mai apoi să fie supuse și procedurii de transcriere în registrele de stare civilă ale Republicii Moldova.

Prin urmare, recurenta a invocat că este evident faptul inexistenței altei modalități, decât celei judiciare, de constatare a faptului nașterii de către ea a copilului xxxxx.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a

se vedea cauza Lebedinski vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, § 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii vs Franța, 23 octombrie 1996, § 40; Tricard vs Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag vs Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard vs Franța, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa vs România, 9 decembrie 2014, § 16; Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității

juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov vs Ucraina, 3aprilie 2008, § 41; Ustimenko vs Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Din avizul de recepție a corespondenței DS3118089514AS (f.d. 132) se atestă că decizia din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost comunicată Alei Ilașciuc la 08 decembrie 2018. Respectiv, prin prisma articolului 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de atac în ordine de recurs a deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți a început să curgă la 09 decembrie 2018, iar data limită fiind ziua de 11 februarie 2019, ora 24.00.

Respectiv, în speță, calea de atac în ordine de recurs se consideră demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 17 ianuarie 2019 (f.d. 144).

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Ala Ilașciuc rezultă că aceasta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei, transpunerea normelor legale și a concluziilor instanțelor inferioare.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Ala Ilașciuc nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanță de recurs reține că recursul declarat de Ala Ilașciuc nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea

eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Ala Ilașciuc a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ala Ilașciuc împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ala Ilașciuc împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă intentată la cererea depusă de Ala Ilașciuc, persoană interesată Instituția publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic